

СИСТЕМА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

2018

Адміністративно-територіальний устрій

Населення – **42 млн**

Дитяче населення – **7,6 млн**

Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування – **72 тис**

Діти з інвалідністю – **150 тис**

Діти в інституціях – **106 тис**

АР Крим

24 області

2 міста зі спеціальним статусом

(м. Київ, м. Севастополь)

Райони

Міста, райони в містах, села, селища, об'єднані територіальні громади

Органи влади (центральний рівень)

Президент України

Уповноважений Президента
з прав дитини

Уповноважений Президента
з прав осіб з інвалідністю

Уряд

(18 міністерств)

Міністерство соціальної
політики

Міністерство освіти і науки

Міністерство охорони здоров'я

Національна поліція

Міжвідомча комісія з питань охорони дитинства

Міжвідомча комісія з питань охорони дитинства

Голова комісії: Міністр соціальної політики

Члени комісії: Уповноважений з прав дитини, заступники міністрів, народні депутати, представники ГО

Завдання комісії:

Координація дій органів влади з питань захисту прав дитинства

Підготовка пропозицій по формуванню і реалізації державної політики з питань захисту прав дитини

Визначення шляхів, механізмів і способів вирішення проблемних питань, які виникають з питань охорони дитинства

Органи влади (місцевий рівень)

Обласні, районні державні адміністрації

Обласні, районні, міські, сільські, селищні ради, ради ОТГ

Управління праці і соціального захисту

Управління освіти і науки

Управління охорони здоров'я

Управління сім'ї, молоді та спорту

Служба у справах дітей

Правові засади діяльності ССД

- Конвенція ООН про права дитини
- Сімейний кодекс України
- Закони України
 - „Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”
 - „Про охорону дитинства”
 - „Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”
 - „Про місцеве самоврядування в Україні”
 - „Про добровільне об’єднання територіальних громад”
- Постанова КМУ
 - „Порядок провадження органами опіки і піклування діяльності, пов’язаної із захистом прав дитини, затверджений постановою КМУ від 24.09.2008 № 866”

Служба у справах дітей

Функціонує на рівні: району, міста, ОТГ

Функції районних, міських служб, служб ОТГ (міських, сільських, селищних):

- виявлення, у тому числі шляхом розгляду повідомлень, та облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах
- прийняття рішення про негайне відібрання дитини
- виявлення дітей, залишених без батьківського піклування, забезпечення їх тимчасового влаштування
- реєстрація народження підкинутої, знайденої дитини, дитини, покинутої в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я, а також дитини, мати якої померла чи місце проживання матері встановити неможливо
- прийняття рішення про доцільність /недоцільність повернення дитини, залишеної без батьківського піклування, до батьків
- збір та оформлення документів для прийняття рішення про надання дитині статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування
- **сприяння усиновленню дітей**
- **вжиття заходів для прийняття рішення про влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, з дотриманням принципу пріоритетності сімейних форм виховання**

Служби у справах дітей у виконавчих органах СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ рад об'єднаних територіальних громад з листопада 2017 року мають усі вищеперераховані повноваження, окрім:

- **вжиття заходів щодо усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування**

- **утворення прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу та влаштування дітей до них**

Сімейні форми виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування

Усиновлення

(національне – діти з 2-х місяців, міжнародне – з 5-ти років)

Опіка (діти до 14 років)

Піклування (діти від 14 до 18)

Прийомна сім'я (до 4-х дітей)

ДБСТ (від 5 до 10 дітей)

Патронатна сім'я (+ діти в СЖО)
(влаштування дитини на строк до 6-ти місяців)

Служба у справах дітей

Функції районних, міських служб, служб ОТГ *(продовження)*

- підготовка індивідуального плану соціального захисту дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, затвердження його на комісії з питань захисту прав дитини, контроль за виконанням
- здійснення контролю за умовами влаштування, утримання і виховання дітей у сім'ях опікунів, піклувальників, дитячих будинках сімейного типу, прийомних сім'ях
- забезпечення захисту житлових та майнових прав дітей
- забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених дітей
- представництво інтересів дітей в судах
- контроль за цільовим використанням аліментів
- перевірка, у разі необхідності, умов роботи працівників молодше 18 років на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності
- вжиття заходів щодо повернення до України позбавлених батьківського піклування дітей, які є громадянами України: взаємодія із закордонними дипломатичними установами України, організація зустрічі дитини на території України, її тимчасового влаштування
- забезпечення соціального захисту дітей, розлучених із сім'єю, дітей-біженців, дітей, які потребують додаткового захисту
- підготовка рішень та висновків органу опіки і піклування при розгляді судом спорів батьків щодо у часті у вихованні, місця проживання дітей
- організаційне та методичне забезпечення комісії з питань захисту прав дитини

Комісія з питань захисту прав дітей

Функціонує на рівні: району, міста, ОТГ

Голова комісія: голова РДА, міський голова, голова ОТГ

Члени комісії: керівники структурних підрозділів РДА, міськвиконкому, виконкому ОТГ

Основна функція комісії – розгляд справ з питань:

- затвердження індивідуального плану соціального захисту дитини
- прийняття рішення про необхідність соціального супроводу сім'ї, в якій порушено права дитини
- опіки, піклування, ПС, ДБСТ, патронату над дитиною
- влаштування в школи-інтернати дітей, які мають батьків
- доцільності позбавлення чи відновлення батьківських прав
- визначення місця проживання дитини
- визначення порядку спілкування з дитиною батьків, які живуть окремо
- реєстрації народження дітей, батьки яких невідомі
- житлових та майнових прав дітей

Організаційні засади діяльності служби у справах дітей

● штатна чисельність:

- міської ради: один працівник служби не більше ніж на дві тисячі дітей, які проживають у місті;
- сільської, селищної ради об'єднаної територіальної громади: один працівник служби не більше ніж на одну тисячу дітей, але не менше одного працівника на об'єднану територіальну громаду

(Закон України „Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”)

● право юридичної особи

Відповідальність територіальної громади

Основою забезпечення прав дітей наразі повинно стати посилення зацікавленості та відповідальності кожної територіальної громади за повноваження щодо:

- **створення умов для утвердження в суспільстві сімейних цінностей, виховання відповідального батьківства та запобігання соціальному сирітству**
- **своєчасного виявлення дітей, які залишилися без батьківського піклування, сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах**
- **надання сім'ям з дітьми якісних соціальних послуг в умовах об'єднаної територіальної громади, спрямованих на підтримку виховної функції сім'ї, що дасть змогу зменшити кількість соціальних сиріт**
- **зменшення кількості дітей, які перебувають поза сімейним оточенням**
- **активного розвитку альтернативних форм догляду дітей**

Стандарти надання послуги з соціальної підтримки населення та технологічні картки

- виявлення дітей, які залишились без батьківського піклування
- сприяння у реєстрації народження підкинутої, знайденої дитини, дитини, покинутої в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я, а також дитини, мати якої померла чи місце проживання матері встановити неможливо
- тимчасове влаштування дитини у сім'ї родичів, знайомих
- прийняття рішення про доцільність (недоцільність) повернення дитини залишеної без батьківського піклування, до батьків або осіб, які їх замінюють, або до закладу
- тимчасове влаштування дитини в притулок для дітей, центр соціально-психологічної реабілітації дітей або центр соціальної підтримки дітей та сімей
- надання дитині статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування
- влаштування дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, до медичного, навчального, виховного закладу, іншого закладу або установи, в яких проживають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування (далі – заклад інституційного догляду та виховання)
- забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, встановлення опіки над майном дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (збереження наявного майна, а також сприяння в отриманні житла дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, які його не мають)
- забезпечення ведення обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах
- сприяння у вирішенні спорів між батьками щодо визначення імені, прізвища, по батькові дитини; участі одного з батьків у вихованні дитини; місця проживання дитини

Назва послуги: тимчасове влаштування дитини у сім'ї родичів, знайомих

1	Суб'єкт надання послуги	Служби у справах дітей райдержадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад, сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад
2	Перелік категорій одержувачів послуг	Діти, які залишились без батьківського піклування (у тому числі знайдені, підкинуті, діти, покинуті у пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я, або яких відмовилися забрати з цих закладів батьки, інші родичі; діти, життю або здоров'ю яких загрожує небезпека, діти, розлучені із сім'єю).
3	Перелік документів, необхідних для надання послуги	<p>1. Заява особи про надання згоди на тимчасове влаштування в її сім'ю дитини, а також копія паспортного документа або посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, або довідки про звернення за захистом в Україні (у разі подання копії паспортного документа іноземця до неї додається копія посвідки на постійне проживання або посвідки на тимчасове проживання в Україні).</p> <p>2. Акт обстеження умов проживання особи.</p> <p>3. Згода дитини (якщо вона може висловити свою думку) у вигляді її письмової заяви <i>або</i> акт про те, що дитина не може дати письмової згоди на тимчасове влаштування.</p> <p>4. Письмова згода всіх повнолітніх членів сім'ї, що проживають разом із особою, яка надала згоду на тимчасове влаштування в її сім'ю дитини для проживання на одній житловій площі.</p> <p>5. Рішення про негайне відібрання дитини або один із актів:</p> <ul style="list-style-type: none"> про покинуту чи знайдену дитину; дитину, яку батьки (матір або батько), інші родичі або законні представники відмовилися забрати з пологового будинку, іншого закладу охорони здоров'я; проведення спільно із органами Національної поліції, охорони здоров'я оцінки рівня безпеки дитини; про виявлення дитини, переміщеної із тимчасово окупованої території або району проведення антитерористичної операції, яка залишилася без батьківського піклування; <p>У випадку виявлення дитини, розлученої із сім'єю:</p> <p>1. Акт про виявлення дитини, розлученої із сім'єю.</p>

Стандарт надання послуг

Назва послуги: тимчасове влаштування дитини у сім'ї родичів, знайомих

№ п/п	Етапи послуги	Відповідальна посадова особа і структурний підрозділ	Дія (В, У, П, З)	Термін виконання (днів)
1	У день виявлення дитини, залишеної без батьківського піклування, встановлення відомостей про її родичів або інших осіб, з якими у дитини на момент залишення без батьківського піклування склалися близькі стосунки (сусідів, знайомих) та які бажають залишити її на виховання у своїй сім'ї, до прийняття рішення про подальше влаштування дитини	Служби у справах дітей райдержадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад, сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад	У	протягом доби*
2	Прийом заяви особи, яка надала згоду на тимчасове влаштування в її сім'ю дитини	-//-	В	протягом доби*
3	Проведення обстеження умов проживання (перебування) особи, яка надала згоду на тимчасове влаштування в її сім'ю дитини	-//-	В	протягом доби*
4	Отримання письмової згоди дитини (якщо вона може висловити свою думку) або складання акту про те, що дитина не може дати письмової згоди на тимчасове влаштування	-//-	В	протягом доби*
5	Отримання письмової згоди всіх повнолітніх членів сім'ї, що проживають разом із особою, яка надала згоду на тимчасове	-//-	В	протягом доби*

**Технологічна
картка
надання
послуги**